

Proactieve dienstverlening SZW

Dimpact - 22 mei 2025

Bestaanszekerheid

Sprekers

Nora Otto
Coördinator inwonergerichte dienstverlening
bestaanszekerheid
VNG

Jamil Jawad
Coördinerend beleidsmedewerker
VNG

Teveel mensen maken geen gebruik van voorzieningen

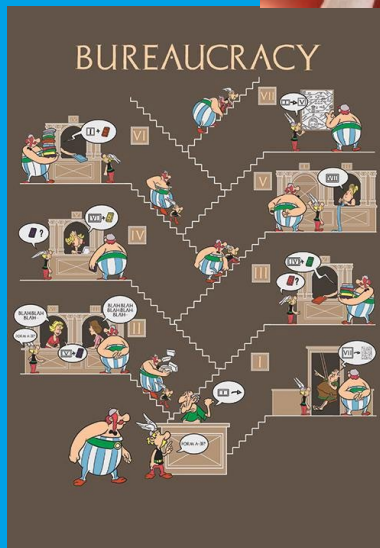
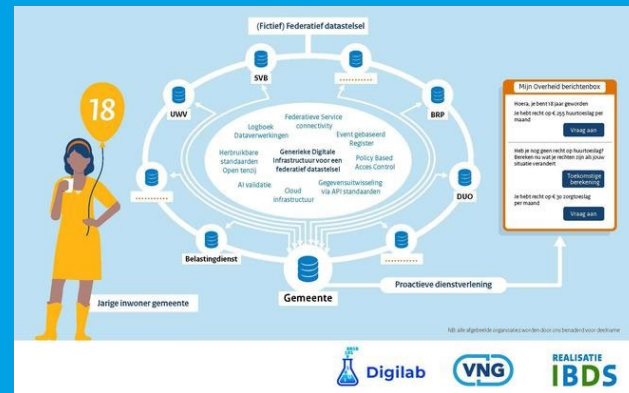
- Circa 35% van de rechthebbenden maken niet-gebruik van de algemene bijstand te liggen op, oftewel een volume van 1 miljard euro. (Uit onderzoek van de Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA) in 2021.)
- Het bereik van minimaregelingen is niet hoger dan 70%, met een betere score voor kindregelingen (lokale armoedescan, CBS).
- Onbekendheid, regels te ingewikkeld, aanvraag te ingewikkeld, wantrouwen over de overheid.
- Onder bestaansminimum, gevolgen op alle leefgebieden.
- Niet alleen groep buiten beeld maar ook "werkende armen" en ouderen

Verklaring bestaanszekerheid (januari 2025)

- Stevige hervormingen zijn nodig voor een toereikend, voorspelbaar en toegankelijk inkomen voor mensen.
 - a) Voldoende inkomen
 - b) Investeren in werk en werkzekerheid
 - c) Een zeker en voorspelbaar inkomen
 - d) Begrijpelijke rechten en plichten en eenvoudige toegang
 - '(...) **waar mogelijk voor automatische uitkering en directe financiering van voorzieningen**. We werken toe naar gemeenschappelijke loketten en regelen aan de achterkant dat mensen krijgen waar zij recht op hebben
 - e) De basis op orde en maatwerk als het echt nodig is

~~Reactive~~
Proactive!

Wat is proactieve dienstverlening?

- Aanreiken:
 - onderzoeken, benaderen, communiceren en attenderen
 - aanvraagprocedure verbeteren: vergemakkelijken aanvraag en verminderen bewijslast door vooringevulde formulieren.
 - meervoudig aanbieden van inkomensregelingen
- Ambtshalve uitkeren: geen aanvraag nodig, overheid keert uit op basis van bekende gegevens. Bijvoorbeeld kinderbijslag na aanmelding en bij 2e kind.
- Achter de schermen verrekenen

De Belgen doen het beter

Proactieve dienstverlening uitbouwen in Stad Gent | VNG

Amendement Lahlah/Kent

1. Het college kan **ambtshalve of** op aanvraag van een belanghebbende van 21 jaar of ouder doch jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd, die langdurig een laag inkomen en geen in aanmerking te nemen vermogen als bedoeld in artikel 34 heeft en geen uitzicht heeft op inkomensverbetering, gelet op de omstandigheden van die belanghebbende, **een individuele inkomenstoelage** verlenen.

Concept Wetsvoorstel Proactieve dienstverlening SZW

Welke inkomensregelingen?

Tabel 1. Belangrijkste uitkeringen en voorzieningen Gemeentelijke inkomensondersteuning¹

I. Uitvoering van landelijk vangnet (landelijk beleid).	II. Aanvullende inkomensondersteuning (aanvullend lokaal beleid)	III. Gemeentelijke minimaregelingen (lokaal beleid)	IV. Inkomensondersteuning van gesubsidieerde ketenpartners (lokaal beleid)
• Algemene bijstand. • Bijstand voor zelfstandigen (Bbz). • Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ). • Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW).	• Individueel maatwerk bijzondere bijstand² • Individuele inkomenstoelage. • Energietoelage (tijdelijk). • Studietoelage. • Schuldhulpverlening.	• Stadspassen, meedoen regelingen, kortingen op sport, school, cultuur, kleding, etc. • Kind pakketten. • Kwijtschelding gemeentelijke lasten. • Tegemoetkoming Chronisch Zieken. • Collectieve zorgverzekering. • Vergoeding eigen bijdrage Wmo.	• Stichting Leergeld: (een fiets of laptop op aanvraag of schoolkosten). • Voedselbank • Jeugdfonds Sport en Cultuur.

Binnen welk kader moeten gemeenten nu werken?

- Gemeentelijke taken vastgelegd in de Participatiewet, Bbz, IOAW en IOAZ.
- Vaststellen van het recht op een uitkering of voorziening ná een aanvraag.
- Alleen voor het behandelen van een aanvraag mag de gemeente zelf de benodigde gegevens opvragen bij de aanvrager en gebruik maken van de voor de aanvraag noodzakelijke gegevens die bekend zijn bij een andere SUWI-partij: UWV en SVB (Artikel 62 Wet Suwi).
- Deze gegevens zijn beschikbaar via het **Inlichtingenbureau/Suwinet**.

Wat mag nu al wel?

- Onderzoeken of huishoudens die al gebruik maken inkomensondersteuning recht hebben op andere gemeentelijke inkomensregeling.
- Binnen het regime van de Participatiewet, IOAZ, IOAW en Bbz op basis van eigen gegevens en gegevens die zij via het Inlichtingenbureau kunnen inzien

Vraag: biedt u al proactieve dienstverlening aan?

Wetsvoorstel proactieve dienstverlening SZW

- Wetsvoorstel legt proactieve dienstverlening als taak vast in de Wet SUWI en regelt verwerking persoonsgegevens
- Doel: niet-gebruik van uitkeringen en voorzieningen tegengaan
- Samenwerking en gegevensuitwisseling UWV, SVB en gemeenten voor proactieve dienstverlening (artikel 10b)
 - versterken van de bestaanszekerheid en participatie
 - verkrijgen van een zo integraal mogelijke dienstverlening op het gebied van werk en inkomen.

Inhoud van wetswijziging 1

- Van aanvragen naar aanreiken
- Proactieve dienstverlening houdt in dat UWV, SVB en gemeente:
 - 1) gevraagd en ongevraagd informeren en advies geven over relevante uitkeringen en voorzieningen
 - 2) Het doen van een aanvraag voor een uitkering of voorziening faciliteren (artikel 10b)
- Daartoe onderzoeken wie een mogelijk onbenut recht heeft:
 - 1) Eigen administraties (artikel 73b, eerste lid);
 - 2) (In AMvB aangewezen) gegevensuitwisselingen (artikel 73b, tweede lid).

Inhoud van wetswijziging 2

- Waarborgen:
 - Gegevens worden niet verder verwerkt ten behoeve van handhaving
 - Gegevens worden niet verwerkt ten behoeve van proactieve dienstverlening als de betrokkene bezwaar tegen maakt (artikel 21 AVG)

Consultatieversie Besluit proactieve dvl

– **Structurele proactieve dienstverlening:**

- WW, AIO, Participatiewet, Wet gemeentelijke schuldhulpverlening,
- Vooralsnog niet maar mogelijk later wel: Kwijtschelden van lokale belastingen, Gemeentelijke minimaregelingen.
- gericht burgers benaderen om te informeren over mogelijke recht en begeleiden bij de aanvraag
- uitwerking gegevensuitwisselingen UWV, SVB en gemeente om te onderzoeken wie mogelijk recht heeft op uitkering/voorziening

– **Experimenteerbepaling**

- UWV, de SVB en gemeenten kunnen onderling gegevens uit de polisadministratie, de verzekerdenadministratie en de gemeentelijke administraties verstrekken om te onderzoeken of deze gegevens noodzakelijk zijn voor proactieve dienstverlening.
- Maximaal drie jaar, plan vooraf goedkeuren, evaluatie achteraf binnen zes maanden

Mogelijkheden voor gemeenten

- Uitwisseling met UWV mbt een aanvulling op grond van de Toeslagenwet en afgewezen of aflopende uitkering en polisadministratie en met SVB mbt Algemene nabestaandenwet en verzekerdenadministratie in verband met mogelijk recht op algemene bijstand [*of bijzondere bijstand en lokale minimaregelingen*]
- Doorgeven van gegevens bijstandsgerechtigde bij verhuizing naar een andere gemeente
- Proactieve dienstverlening in het kader van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs)
- [*Uitwisseling met SVB mbt AIO voor kwijtschelding lokale belastingen*]
- Binnengemeentelijke uitwisseling mbt mogelijk recht op bijzondere bijstand en lokale minimaregelingen

Consultatieversie Besluit proactieve dvl

- **Samenwerking bij proactieve dienstverlening**
 - integrale dienstverlening: Recht op meer regelingen onderzoeken en hulp bij aanvragen van meer regelingen
 - vooringevulde formulieren
 - gezamenlijke zorg fysieke locaties
- **Opt-out regeling**
 - gezamenlijke zorg fysieke locaties

Wat vindt u van het wetsvoorstel?

Welke kansen en mogelijkheden ziet u voor de digitale proactieve dienstverlening?

VNG standpunt wetsvoorstel

- Uitvoeringstoets consultatieversie Wetsvoorstel (deel A) en AmvB (deel B) volgt (loopt)
- Gemeenten verwelkomen wetsvoorstel
- Gegevenswisseling verbreden: ook Belastingdienst, DUO en maatschappelijke partijen
- Afstemming met aanpak overheidsbrede loketten, Persoonlijk Digitaal Regelingen Overzicht, omnichannel (BZK)
- Financiële dekking

Stip op de horizon _*_

- Arbeidsmarkttekort bestrijden – werk anders organiseren – administratieve lasten voor inwoner en gemeente omlaag door hergebruik gegevens
- Van aanvragen naar aanreiken en van daaruit naar ambtshalve verstrekken
- Gegevensdeling als randvoorwaarde: juridische grondslag en verbreding
- Proactieve dienstverlening als standaard
- Vergisrecht en schuld ligt bij de overheid en niet bij inwoner om vertrouwen te herstellen.

Planning

- wet

2024 Q1	2024 Q2	2024 Q3	2024 Q4	2025 Q1	2025 Q2	2025 Q3	2025 Q4	2026
consultatie				adviesaanvraag RvS	parlementaire behandeling		ondertekening en bekendmaking	inwerkingtreding

- Amvb

voorbereiding					consultatie	adviesaanvraag RvS	ondertekening en bekendmaking	inwerkingtreding
---------------	--	--	--	--	-------------	-----------------------	----------------------------------	------------------

- wetsvoorstel ligt bij Raad van State
- Uitvoeringstoets Amvb loopt

Implementatie-activiteiten

- A. Coördineren en ondersteunen van lokale experimenten gegevensdeling met kennis en kunde.
- B. Methoden voor het bereiken van burgers en fysieke dienstverlening
- C. Methoden voor het informeren van burgers en digitale dienstverlening
- D. Opschalen, standaardiseren en monitoren
- E. Naleving/handhaving

Teksten wetsvoorstel en besluit

Artikel 10b. Proactieve dienstverlening

1. Het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen, de Sociale verzekeringsbank en de colleges van burgemeester en wethouders zijn bevoegd **proactieve dienstverlening** toe te passen, ten behoeve van het **versterken van de bestaanszekerheid en participatie**, en het verkrijgen van een **zo integraal mogelijke dienstverlening** op het gebied van werk en inkomen.
2. Proactieve dienstverlening bestaat in:
 - a. **het gevraagd of ongevraagd individueel verstrekken van informatie en advies over relevante uitkeringen of voorzieningen; of**
 - b. **het faciliteren van het doen van een aanvraag.**
3. Bij algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld omtrent de vormgeving van de samenwerking bij proactieve dienstverlening, waaronder over de inrichting van, en verwerkingsverantwoordelijke voor, een fysiek en digitaal loket voor ondersteuning met informatie en advies.

Artikel 73b. Gegevensverwerking voor proactieve dienstverlening

1. Het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen, de Sociale verzekeringsbank en de colleges van burgemeester en wethouders zijn **bevoegd om te onderzoeken wie mogelijk recht heeft** op een uitkering of voorziening, ten behoeve van proactieve dienstverlening. **Zij kunnen daartoe de gegevens in de onder hun verantwoordelijkheid gevoerde administraties verder verwerken.**
2. Verstrekking van gegevens aan het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen, de Sociale verzekeringsbank of het college van burgemeester en wethouders voor het doeleinde, bedoeld in het eerste lid, op grond van het bepaalde bij of krachtens artikel 54, 62 of 73, is toegestaan indien bij algemene maatregel van bestuur regels zijn gesteld met betrekking tot in ieder geval: (..)

Experimenteerbepaling

4. De bestuursorganen, genoemd in het eerste lid, kunnen onderling gegevens verstrekken **om te onderzoeken of de gegevens in de onder hun verantwoordelijkheid gevoerde administraties noodzakelijk zijn voor proactieve dienstverlening**, indien bij algemene maatregel van bestuur regels zijn gesteld over in ieder geval:

Waarborgen

3. Gegevens die met toepassing van het tweede lid worden verstrekt aan het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen, de Sociale verzekeringsbank of het college van burgemeester en wethouders, voor het doeleinde, bedoeld in het eerste lid, worden **niet verder verwerkt ten behoeve van handhaving.**

5. Voor proactieve dienstverlening worden **geen bijzondere categorieën van persoonsgegevens verwerkt**, behoudens gegevens over gezondheid.

6. Gegevens worden niet verwerkt ten behoeve van proactieve dienstverlening nadat de betrokkene hier desgevraagd of uit eigen beweging **bezwaar** tegen maakt als bedoeld in artikel 21 van de Algemene verordening gegevensbescherming. Bij algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld over de wijze waarop bezwaar kan worden gemaakt, **de inrichting en het beheer van de registratie van bezwaren**, de verwerkingsverantwoordelijkheid voor het register, en de bewaartermijnen, met dien verstande dat kenbaar gemaakte bezwaren niet langer worden bewaard dan vijf jaar.

Concept besluit Artikel 2.7. Samenwerking bij proactieve dienstverlening

1. Het UWV, de SVB en de colleges van burgemeester en wethouders dragen zorg voor samenwerking bij proactieve dienstverlening, gericht op:
 - a. het desgevraagd kunnen geven van **gepersonaliseerde informatie en advies over een uitkering of voorziening, indien mogelijk op basis van reken- en beslisregels**;
 - b. het kunnen verstrekken van **aanvraagformulieren** voor door deze bestuursorganen aangeboden uitkeringen en voorzieningen, die voor zover mogelijk **vooraf zijn ingevuld**, met de mogelijkheid om de aanvraag elektronisch in te dienen bij het bevoegde bestuursorgaan;
 - c. het kunnen geven van **gepersonaliseerde informatie en advies over andere relevante uitkeringen** en voorzieningen, wanneer van de in onderdeel a of b bedoelde dienstverlening gebruik wordt gemaakt;
 - d. het onderling verstrekken van gegevens die zich in de onder verantwoordelijkheid van deze bestuursorganen gevoerde administraties bevinden, die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de onderdelen a tot en met c;
 - e. het kunnen samenwerken met vergelijkbare dienstverlening van derden.
2. Bij de gegevensverwerking in het kader van de samenwerking bij proactieve dienstverlening is de **verwerkingsverantwoordelijke** de partij die de informatie en het advies geeft of de aanvraag faciliteert.

Artikel 5a.3. Proactieve dienstverlening in het kader van de Participatiewet

1. De colleges van burgemeester en wethouders kunnen de mogelijk rechthebbende op algemene of bijzondere bijstand als bedoeld in artikel 5 van de Participatiewet, of een studietoeslag als bedoeld in artikel 36b van die wet:

- a. gericht benaderen om diegene te informeren over diens mogelijke recht;

- b. begeleiden bij het doen van een aanvraag door een aanvraagformulier te verstrekken waarop de beschikbare gegevens reeds zijn ingevuld.

2. Om te onderzoeken wie mogelijk recht heeft op algemene bijstand of bijzondere bijstand of een studietoeslag, worden aan de colleges van burgemeester en wethouders uit eigen beweging of desgevraagd verstrekt:

(vervolg)

- a. **door het UWV:** naam, contactgegevens en burgerservicenummer van belanghebbenden die van UWV een aanvulling op grond van de Toeslagenwet ontvangen, van wie de aanvraag voor een door het UWV verstrekte uitkering of voorziening is afgewezen, dan wel van wie het recht op een uitkering of voorziening van het UWV over ten hoogste drie maanden eindigt, en van wie uit inkomensgegevens in de polisadministratie over de belanghebbende en de personen die deel uitmaken van het huishouden kan worden afgeleid dat zij mogelijk recht hebben op een uitkering of voorziening op grond van de Participatiewet;
- b. **door de SVB:** naam, contactgegevens, burgerservicenummer en de beschikbare gegevens die noodzakelijk zijn voor de aanvraag van een uitkering of voorziening op grond van de Participatiewet, van belanghebbenden die een uitkering ontvangen of een aanvraag hebben gedaan voor een uitkering op grond van de Algemene nabestaandenwet, en van wie uit gegevens in de verzekerdenadministratie over hun inkomenssituatie kan worden afgeleid dat zij mogelijk recht hebben op een uitkering of voorziening op grond van de Participatiewet;
- c. **in geval van verhuizing, door de colleges van burgemeester en wethouders van andere gemeenten:** naam, contactgegevens, burgerservicenummer van belanghebbenden die een uitkering of voorziening op grond van de Participatiewet ontvangen en de beschikbare gegevens over de ontvangen en mogelijk nog te ontvangen uitkeringen en voorzieningen.

Artikel 5a.5. Proactieve dienstverlening in het kader van de Wgs

UWV en SVB: naam, contactgegevens, burgerservicenummer, gegevens over vorderingen op een belanghebbende, beslagleggingen op diens uitkering en signalen van betalingsachterstanden bij schuldeisers die een goede indicatie vormen voor meer schulden

Artikel 5a.4. Proactieve dienstverlening in het kader van de kwijtschelding van lokale belastingen

1. De colleges van burgemeester en wethouders kunnen degene die mogelijk in aanmerking komt voor kwijtschelding van gemeentelijke belastingen als bedoeld in artikel 255 van de Gemeentewet, of van waterschapsbelastingen als bedoeld in artikel 144 van de Waterschapswet:
2. a. gericht benaderen om diegene te informeren over deze mogelijkheid;
3. b. begeleiden bij het doen van een verzoek om kwijtschelding

4. Artikel 5a.6. Proactieve dienstverlening in het kader van gemeentelijke minimaregelingen

5. door het UWV: naam, contactgegevens, burgerservicenummer en gegevens over inkomsten uit arbeid en dienstbetrekking van belanghebbenden die een aanvulling op grond van de Toeslagenwet ontvangen, en van wie uit inkomensgegevens in de polisadministratie over de belanghebbende en de personen die deel uitmaken van het huishouden kan worden afgeleid dat zij mogelijk recht hebben op een uitkering of voorziening als bedoeld in het eerste lid;
6. b. door de SVB: naam, contactgegevens en burgerservicenummer van de personen aan wie zij bijstand in de vorm van een aanvullende inkomensvoorziening ouderen verstrekt als bedoeld in artikel 47a van de Participatiewet.

7. Artikel 5a.7. Proactieve dienstverlening met betrekking tot de tegemoetkoming alleenverdienersproblematiek

8. UWV verstrekt: naam, contactgegevens, burgerservicenummer en gegevens over inkomsten uit arbeid en dienstbetrekking van belanghebbenden.

Artikel 5a.8. Tijdelijk onderzoek ten behoeve van proactieve dienstverlening

1. Het UWV, de SVB en de colleges van burgemeester en wethouders kunnen onderling gegevens uit de polisadministratie, de verzekerdenadministratie en de gemeentelijke administraties verstrekken om te onderzoeken of deze gegevens noodzakelijk zijn voor proactieve dienstverlening.
2. De in het eerste lid genoemde bestuursorganen passen ten minste de volgende maatregelen toe om te waarborgen dat aan de voorschriften van de Algemene verordening gegevensbescherming wordt voldaan:
 - 1°. indien mogelijk worden de gegevens geanonimiseerd, dan wel gepseudonimiseerd;
 - 2°. indien de onder 1° bedoelde maatregel niet mogelijk is, wordt gebruikgemaakt van versleuteling;
 - 3°. de bestuursorganen treffen passende organisatorische maatregelen om te waarborgen dat de gegevens uitsluitend voor het onderzoek worden verwerkt.
3. **Voorafgaande** aan het onderzoek informeren de deelnemers Onze Minister over het doel, de inhoud en de duur van het onderzoek, die **ten hoogste drie jaren** bedraagt, onder verstrekking van een **gegevensbeschermingseffectbeoordeling** als bedoeld in artikel 35 van de Algemene verordening gegevensbescherming.
4. Uiterlijk een jaar na afloop evalueren de deelnemers het onderzoek en maken zij de resultaten bekend aan Onze Minister.

Amendement Lahlah/Kent (36 582 nr 35)

- 1. Voor onderdeel 1 wordt een onderdeel ingevoegd, luidende:
 - Het eerste lid komt te luiden:
 - 1. Het college kan **ambtshalve of** op aanvraag van een belanghebbende van 21 jaar of ouder doch jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd, die langdurig een laag inkomen en geen in aanmerking te nemen vermogen als bedoeld in artikel 34 heeft en geen uitzicht heeft op inkomensverbetering, gelet op de omstandigheden van die belanghebbende, **een individuele inkomenstoelage** verlenen.
- 2. In onderdeel 1 vervallen “eerste,” en “en het derde”.
- 3. Na onderdeel 1 wordt een onderdeel ingevoegd, luidende:
 - 1a. Het derde lid komt te luiden:
 - 3. Indien aan de belanghebbende, bedoeld in het eerste lid, in de voorafgaande 12 maanden een individuele inkomenstoelage is verleend, wordt geen individuele inkomenstoelage verleend.